Ч. 253 Четверъ 11 (23) падолиста 1893. Рокъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (кромѣ недѣль и гр. кат. свять) о 5 ой годинѣ по полудни.

Редакція и Администрація улица Чарнецкого ч. 8.

Листы приймають ся лишь франковані.

Рекламаціи неопечатані вôльні вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Передплата у Львовѣ въ Администраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . — 20 к
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к

Смерть и похороны кн. Александра Батенберґского.

(Конець).

Въ причинку до біоґрафіѣ помершого въ Градци ґр. Гартенава а бувшого князя болгарского Александра Батенберґа треба згадати бодай коротенько про вôйну сербско-болгарску, въ котрôй вôнъ доживъ собѣ найбôльшои славы военнои. Сербія вже вôдъ давна споглядала кривымъ окомъ на зростаючу чимъ разъ бôльше Болгарію. Єѣ непокоило то, що Болгарія готова еще зъ часомъ загорнути и Македонію та Стару Сербію, до котрыхъ то краѣвъ Сербія вôдъ давна мае претенсію. По прилученю Всхôдной Румеліѣ до Болгаріѣ, Сербія таки на добре напудила ся вплыву Болгаріи, а знаючи о неприхильности Россіѣ для Болгаріѣ и єго князя та користаючи зъ вôдкликаня россійскихъ официрôвъ зъ арміѣ болгарскои, задумала рѣшучо выступити противъ Болгаріѣ та спинити єѣ дальшій розвôй. Дня 22 вересня 1885 р. вернувъ кор. Милянъ зъ Гляйхенберґа до Бѣлграду и заставъ тамъ вже настрôй, позаякъ тамъ прилученє Румеліѣ до Болгаріѣ безъ вôдповѣдного вôдшкодованя Сербіѣ уважано за нарушенє рôвноваги на балканьскôмъ пôвостровѣ. Дня 2 жовтня ухвалила скупштина позычку военну въ сумѣ 25 міліонôвъ франкôвъ, а 13 падолиста вручивъ грецкій резидентъ Ранґабе именемъ сербского правительства кн. Александрови выповѣдженє вôйны. Болгарія не була на вôйну приготовлена; молода єѣ армія не мала высшихъ офіцирôвъ, такъ, що капітаны булы командантами полкôвъ. Сербы впали до Болгаріѣ коло Цареґроду, побили першû вôддѣлы болгарскû и пустились просто на Софію. Тымчасомъ пôдъ Сливницею недалеко вже вôдъ Софіѣ сперъ ихъ кн. Александеръ и въ дняхъ 18 и 19 падолиста прийшло тутъ до рѣшаючои битвы. Коли еще наспѣла румелійска міліція, побили Болгаре Сербôвъ пôдъ Сливницею такъ, що они почали втѣкати въ найбôльшôмъ неладѣ. Болгаре гнали ся за ними дальше, переступили сербску границю и зайшли ажь до Піроту, побили тутъ знову сербску армію и вже думали ити до Бѣлграду, коли дня 27 падолиста явивъ ся въ таборѣ кн. Александра австрійскій резидентъ ґр. Кевенгіллеръ и вручивъ єму зборну ноту державъ пôдписавшихъ угоду берлиньску, протестуючу противъ дальшого походу болгарскои арміѣ, а довѣрочно мавъ єму сказати, що въ противнôмъ случаю стрѣтивъ бы ся зъ арміею австрійскою. Въ виду того мусѣвъ князь вôдступити вôдъ дальшого походу и заключити миръ зъ Сербіею. Вôйна ся мала тû моральнû наслѣдки, що пробудила въ болгарскôмъ народѣ самосвѣдомôсть національну и довѣрє до власныхъ силъ.

* *

Въ понедѣлокъ отже похоронено героя зъ пôдъ Сливницѣ. Вже вôдъ досвѣта збирало ся множество людей передъ домомъ жалобы. Явили ся брати помершого князя Генрихъ и Францъ Йосифъ, кн. Вільгельмъ Віртемберґскій; міністеръ справъ заграничныхъ Грековъ, яко репрезентантъ болгарского правительства, президентъ собранія Петковъ; болгарска депутація официрска, складаюча ся зъ капітанôвъ Гаврилова и Красурова та поручникôвъ Маринова, Винарова, Вулкова и Мабова, болгарска депутація пôдофіцирôвъ, депутація болгарскои кольоніѣ у Вѣдни и богато иншихъ. Коли прибула болгарска депутація, приказала недужа вдовиця, ґрафиня Гартенавъ занести ся до сальону и тамъ приняла депутацію. Именемъ Болгарôвъ промовивъ донеи мін. Грековъ, высказуючи єѣ жаль и бôль народу. Вôдтакъ промовивъ Винаровъ именемъ кн. Фердинанда. Середь гôркого плачу вôдповѣла вдовиця дякуючи Болгарамъ за ихъ сочувство и сказала, що покôйный єѣ мужъ до послѣдноѝ хвилѣ памятавъ о Болгарахъ. Вôдтакъ промовивъ Петковъ именемъ собранія, а адъютантъ князя Винаровъ промовивъ еще разъ и сказавъ, що именемъ кн. Фердинанда складае на домовинѣ покôйника вѣнецъ зъ рожъ, котрый вôнъ самъ колись посадивъ бувъ въ Софіи та просивъ, щобы той вѣнецъ зложено въ могилу. Вдовиця хотѣла еще разъ промовити, але силъ єѣ не стало и єѣ мусѣли вôдтакъ вывести до другои комнаты.

Около 3 год. рушивъ походъ похоронный. По переду ѣхавъ командуючій ґен.-майоръ Сетъ, а за нимъ двѣ шкадроны драґонôвъ. Вôдтакъ слѣдували два возы зъ вѣнцями, а за ними вôзъ зъ тѣломъ покôйника. На домовинѣ лежали вѣнцѣ вôдъ вдовицѣ и дѣтей, вôдъ Є. Вел. Цѣсаря, королевои анґлійскои, Архікняг. Стефаніѣ и Архікн. Кароля Людвика. Передъ караваномъ ведено такожь коня, на котрôмъ покôйникъ ѣздивъ пôдчасъ битвы пôдъ Сливницею. Побôчь каравану ишли ученики школы кадетскои, а за караваномъ репрезентантъ Є. Вел. Цѣсаря ґр. Льонай, братя покôйника, депутаціи и прочû достойники. На похоронѣ бувъ такожь гузаръ покôйного князя Дмитровъ, котрый свого часу уратувавъ єму житє. На площи Францъ Йосифа дали два полки сальвы. На кладовищи уложено домо-

1)

ЩО ВИДѢЛИ ЧАЙКИ.

(Оповѣданє. — Ґ. Шрайберсгофена.)

Дико завивае буря по вузкôмъ а довгôмъ островѣ, зъ шумомъ котять ся филѣ ажь на берегъ а чайки скиглять та спускають ся на выдмы, де косодеревъ та пѣсковый овесъ надармо стараютъ ся вдержати бѣлый пѣсокъ, щобы вôнъ якъ несамовитый не сунувъ ся дальше. Та дарма! Бурѣ послѣдноѝ зимы всыпали вже новû купы пѣску, що свѣтять ся якъ бѣлû могилы на чорнôмъ степу. Прôрва, котру зробили давнѣйшû страшнû бурѣ въ островѣ, такъ, що на полудневôмъ єго кôнци еще лишь рядъ выдмъ вдержуе море вôдъ неи, збôльшила ся теперь значно. Солонû галявы були ажь по пôдъ мѣсце положене на самôй серединѣ острова, а зеленый валъ замковый, сей послѣдный памятникъ колишнои борбы могучихъ мѣжь собою хоронивъ худобу ихъ безсильныхъ потомкôвъ лѣпше вôдъ заглады, якъ то они самû могли. Буря, на перекôръ всякôй людскôй осторожности и мимо пôдвысшеныхъ частоколами валôвъ охоронныхъ, вкрывала всюды неурожайнû поля и нужденнû огороды, ба навѣть сѣножати и дороги бѣлымъ пѣскомъ, подôбно якъ журба и смутокъ мимо всякои мудрости людскои навѣщають кожде житє людске — нѣбы мерлецкимъ покровомъ вкрываютъ радôсть и щастє. Зъ помежи гилястого вересу свѣтить ся млаковинна вода а чайки и рыболовки присѣдають та шукають захисту поза густыми корчами на чорнôй и вохкôй земли.

Недалеко вôдъ прôрвы, де море захланною рукою розбишака вырвало и заграбило собѣ найлѣпшу часть острова, стоить великій дворъ. Краями дороги лежить велике камѣне, щобы и зимою можна перейти сухою ногою на высше положену часть острова. Зъ вôдси видко, якъ свѣтить ся вода у прôрвѣ; великû купки очерету, що шумять у вѣтрѣ, показують, що тутъ зôйшли ся разомъ багно и пѣсокъ. Дворъ єсть знатный и великій. Висока и стрôмка крыша вкрыта очеретомъ спадае далеко понадъ широкû и низькû вôкна а зъ єго середины выходить причôлокъ, що єсть значно бôльшій и краснѣйшій якъ у всѣхъ иншихъ хатахъ. Вôконницѣ и дверѣ помальованû на червоно свѣтять ся мимо лютои зимы. Велика шопа и стайнѣ вразъ зъ стодолою припирають острымъ кутомъ до хаты. Люде и звѣрята жиють тутъ пôдъ однымъ дахомъ, бодай та худобина, котру чоловѣкъ зъ выхованя и для власного зыску заганяе пôдъ стрѣху. Вôвцѣ, рѣдше вже рогата худоба ночують пôдъ голымъ небомъ на вѣтрѣ. Пôдъ причôлкомъ суть краснû дверѣ, але ихъ рѣдко уживають, бо входить ся малыми впоперекъ роздѣлеными бôчными дверми, до котрыхъ приступъ єсть заслоненый выстаючимъ зъ боку будынкомъ.

Охъ, якъ же буря завивае! Хмары якъ скаженû гонять понадъ островомъ и вôдъ часу спускають на него зливный дощь, котрымъ вѣтеръ гонить по рѣдкôй травѣ на выдмахъ та по червонавôмъ вересѣ. Низькû корчѣ и дерева, котрû вѣтеръ якъ бы острымъ ножемъ попôдтинавъ, хилять ся до земли и нѣбы ховають ся поза валы и муры; та й не можуть инакше; але коли борба означае житє, то они жиють въ цѣлôмъ значѣню того слова. Зъ голосными кигиканємъ лѣтають чайки попри самотну хату и знову до неи завертають — чого то они такъ сумно скиглять?

Горѣшна половина малыхъ бôчныхъ дверей вôдчинила ся и на дворъ выглянула якась жѣнка та уважно и заклопотана споглянула на небо, по котрôмъ якъ тû мары сунуть ся изъ заходу що разъ новû чорнû хмары. Вихоръ, сильнѣйшій якъ всѣ попереднû подувъ єѣ дощемъ въ очи такъ сильно, що она чимъ скорше стала обтирати собѣ запаскою лице. Кôнцѣ бѣлои хустки, що зовсѣмъ вкрывала єѣ волосе, почали трѣпотѣти, а дуды вôдъ єѣ рукавôвъ вздули ся, коли она обернула ся бокомъ, щобы отворити и долѣшну половину дверей. Протягъ вхопивъ єѣ широку спôдницю зъ якоись грубои въ сивû и синû кратки матеріѣ и она мусѣла єѣ ажь руками придержати на собѣ, щобы поступити ся трохи вздъ та зробити мѣсце комусь, що надходивъ изъ середины хаты.

Зъ невдоволенємъ покивала она головою, коли побачила якогось старого чоловѣка, що убравъ ся бувъ до выходу, и стала єму докоряти:

— А то що знову Кресенъ Увенъ? Тажь ты вже не такій молодый, якъ колись; до Давінґъ далеко а на дворѣ страшна буря.

вину въ провізоричной гробници, а по короткôй молитвѣ пастора передефіловала болгарска депутація и промовивъ мін. Грековъ по французски. Въ бесѣдѣ своёй пôднѣсъ вôнъ заслуги покôйника, котрый два разы яко герой выступивъ передъ народомъ болгарскимъ, разъ пôдъ Сливницею а другій разъ тогды, коли зрѣкъ ся панованя, щобы удержати независимôсть вôтчины. Бесѣда Грекова зробила велике враженѣ.

Зачувати, що покôйникъ бажавъ ще давнѣйше, щобы колись похоронено его на болгарской земли, а то бажанѣ высказала також и депутація болгарска. Вдовиця мабуть годить ся на то, лишь просила, щобы и ей колись похоронено коло него. Покôйникъ не лишивъ по собѣ нѣякихъ списаныхъ згадокъ.

Зъ рускихъ товариствъ.

Головный выдѣлъ товариства „Просвѣта" у Львовѣ на послѣднôмъ (51-ôмъ) своёмъ засѣданю зъ 15 с. м. порѣшивъ мѣжь иншими отсѣ справы:

1. Въ справѣ выданя народописной карты Руси-України, выготовленои д-ромъ Григ. Величкомъ, рѣшено увойти въ переговоры зъ львôвскôмъ літографомъ п. Андрейчиномъ, членомъ товариства „Зорѣ". П. Андрейчинъ — по мысли давнѣйшои ухвалы выдѣлу — выготовивъ и доручивъ выдѣлови одинъ картоникъ мапы яко пробу своеѣ роботы. Проба вышла вдоволяючо. До нагляду надъ роботою выдѣлъ упросивъ самого укладника мапы дра Величка и уповномôцнивъ его порозумѣти ся зъ якимъ техникомъ для начеркненя сѣтки мапы.

2. Вôдчитано письмо вп. о. Данила Танячкевича зъ Закомаря зъ порадою, щобы выдѣлъ „Просвѣты" выдавъ популярну книжочку зъ описомъ похоронôвъ мощей Маркіяна Шашкевича у Львовѣ, — и ухвалено выдати (въ 1894 р., бо сего року вже годѣ) выбôръ зъ творôвъ поета, а въ додатку опись похоронôвъ.

3. Принято до вѣдомости, що книжочка „Забобоны та ворожбицтво", написана о. И. О—чемъ, вышла вже зъ друку и розсылае ся членамъ товариства.

4. Ухвалено книжочку ювілейну „Просвѣты", котра мае подати короткій начеркъ исторіѣ и розвитку товариства за часъ 25-лѣтный (вôдъ 1868 до 1893 р.), выдати за мѣсяць грудень сего року. Уложенѣ сеи книжочки поручено членови выдѣлу Ив. Белееви. На внесенѣ укладника ухваливъ выдѣлъ, щобы въ сѣй памятнôй книжочцѣ умѣщені були портреты всѣхъ дотеперѣшныхъ головъ товариства — проф. Н. Вахнянина, Юл. Лаврôвского, Вол. Федоровича и дра Ом. Огоновского, та й двохъ найзнатнѣйшихъ меценатôвъ „Просвѣты" — бл. п. о. Стеф. Качалы и бл. п. Зеновія Грушкевича.

5. Членъ выдѣлу Ив. Белей пôднѣсъ справу закупна знаходячого ся на выставѣ образôвъ у Львовѣ историчного образа молодого многонадѣйного маляря пана Миколы Ивасюка въ Монахіюмъ. Образъ представляе Хмѣльницкого по битвѣ пôдъ Зборовомъ, а критикъ (п. Корн. Устіянович) высказавъ ся о нѣмъ дуже похвально. Оденъ гарный образъ п. Ивасюка „Козакъ зъ дѣвчиною при керници" перейшовъ торôкъ на власнôсть приватну (закупивъ его зъ выставы львôвскій купець п. Рідль), такъ само певно набувъ бы хтось приватный и сей образъ историчный. Однакъ бôльша була бы користь, колибъ гôднѣ образы нашихъ сучасныхъ малярôвъ закуповувано для ґалеріи образôвъ малярѣвъ рускихъ при товариствѣ „Просвѣта", де вже и зробленый якійсь початокъ. Се була бы користь для загалу. Зъ другого-жь боку таке закупно образôвъ було бы зъ користію також для молодыхъ нашихъ малярѣвъ, що — якъ звычайно у Русинôвъ — тяжко борють ся о истнованѣ и мусять неразъ збувати свою гôрку працю за що небудь, абы тôлько не терпѣти голоду и холоду. Розумѣе ся, се тôлько зневохочуе молодыхъ людей, вôдбирае у нихъ енерґію до працѣ, а неразъ — якъ то пôднѣсъ въ критицѣ Ивасюкового образа вп. п. К. Устіянович — навѣть запропащуе правдиві таланты, що при выгôднѣйшихъ обставинахъ житя могли були богато зробити на славу своему имени и своеѣ народности.

У инших народôвъ есть меценасы, що пôддержують свои молоді таланты, есть й вôдповѣдні стіпендіѣ, — у насъ же Русинôвъ, нѣ одного нѣ другого нема. А прецѣнь обовязокъ до пôдпоры своеи штуки малярскои, пôдпоры своихъ малярѣвъ — мусить спочивати на нашôй суспôльности. Поки що нема иншого способу, якъ за складковô сумы закуповувати образы ихъ на власнôсть загалу — до ґалеріѣ образôвъ „Просвѣты". Що до п. Ивасюка, о котрого образъ теперь-рѣчь иде, то вôнъ именно належить до тыхъ молодыхъ малярѣвъ нашихъ, що подають великі надѣѣ, и то на славу рускои народности, — бо п. Ивасюкъ щирый патріотъ рускій — а приневоленый вести тяжку боротьбу о истнованѣ, не мавъ бы можности розвивати, якъ слѣдъ, своего таланту.

П. Ивасюкъ забирае ся теперь до мальованя великого полотна „Въѣздъ Богдана Хмѣльницкого до Кіева". Праця та, вже наскіцована, вымагае не лишь богато часу й труду, але й накладу. Отже тымъ бôльше мусить суспôльнôсть руска почутись до обовязку прийти въ помôчь своему землякови-маляреви. Не ходить о якусь надто велику суму. Поляки закуповують образы своихъ малярѣвъ на власнôсть загалу за десятки тысячѣвъ, — тутъ же иде лишь о 500—600 зр. Таку суму зложать рускі патріоты, коли тôлько почують покликъ до такои складки. Мѣжь читателями нашими знайдесь богато такихъ патріотôвъ, котрі будуть могли докинути щобудь на закупно сего образа. Такъ само й читателѣ другихъ часописей нашихъ. Деякі Русины зможуть причинитись и значнѣйшимъ даткомъ. Отже не треба сумнѣватись, що сума на закупно образа збере ся, а выдѣлъ товариства „Просвѣта" може зъ повнымъ спокоемъ безъ обавы о нарушенѣ фондôвъ товариства, приняти до вѣдомости намѣренѣ закупно образа п. Ивасюка до ґалеріѣ образôвъ въ товариствѣ — и зъ своеи стороны рѣчь улекшити.

По обговорѣ справы, выдѣлъ ухваливъ поки що выслати п. Ивасюкови до Монахіюмъ безпроволочно 100 зр. титуломъ позычки комітетови, котрый взявъ на себе переведенѣ справы закупна образа. До комітету того належать члены выдѣлу „Просвѣты" — кромѣ внескодавця пп.: Ол. Барвѣньскій, К. Паньковскій, о. Иванъ Чапельскій и Григорій Врецьона.

Переглядъ політичный.

Завтра зложить президентъ кабінету кн. Віндішґрецъ мабуть однозвучне поясненѣ становища кабінету въ обохъ палатахъ. Нинѣ збирають ся всѣ три клюбы коаліційні на засѣданѣ въ цѣли обговореня ситуаціѣ. Позаякъ клюбы пôдчасъ утвореня нового кабінету не высказали ще свого мнѣня, то мабуть предсѣдателѣ клюбôвъ дадуть имъ справозданя въ ходу рѣчей. Пôсля вѣстей вѣденьскихъ ґазетъ, постановила полудневo-славяньска фракція клюбу Гогенварта заняти выжидаюче становище и длятого солідарнôсть того клюбу есть запевнена.

Черезъ Берлинъ доносять зъ Варшавы, що въ двохъ послѣдныхъ дняхъ арештовано тамъ около 80 осôбъ пôдозрѣныхъ о заговôръ нігілістичный. Арештованыхъ замкнено въ цитадели. Суть то по найбôльшôй части молоді люде літераты и студенты. Въ мѣстѣ мало настати зъ тои причины велике занепокоенѣ.

N. fr. Presse довѣдуесь, що въ Россіи оголошено указъ дозволяючій жидамъ проживати по селахъ, належачихъ до шляхты, котра мае

Она сперла ся рукою на его гуньку и выдивила ся на него. Може вже давно не дивила ся на него зъ такою увагою а на всякій случай журба про него заострила еѣ поглядъ; его лице, котре она предѣ такъ добре знала, здавало ся ѣй теперь значно старше и бôльше поморщене якъ доси и ѣй стало якось дивно, бо она ще зовсѣмъ не чула ся старою. Та ѣй здавало ся, що то ще й не такъ дуже давно, коли она въ рожевôмъ вѣночку ишла зъ нимъ до церкви, а сонечко въ полудне такъ тепло пригрѣвало и такъ милый нѣсъ ся запахъ вôдъ рожевого цвѣту вересу. Чайки лѣтали попôдъ синимъ небомъ а вѣтеръ гравъ ся бѣлыми лентами вôдъ еѣ слюбного вѣночка. Якъ же пишно ишовъ тогды Кресенъ коло неи! — Теперь на его головѣ ще лишь кôлька сивыхъ волосковъ, що выглядають зъ пôдъ теплои шапки, а борода бѣла якъ молоко, высока и сильна его статъ помарнѣла и подала ся, очи прислабли и стали мутні.

— Лиши ся дома Кресенъ! Нехай иде Инґа и прижене худобу. — Сильный вихоръ затрясъ цѣлымъ домомъ и надавъ ваги еѣ словамъ. — Лиши ся Кресенъ, нехай Инґа иде — стала она его намовляти. — Инґа молода и сильна, буря не вдѣе ѣй нѣчого.

Кресенъ Увенъ выглянувъ уважнымъ окомъ на дворъ. Нѣ! Таки годѣ ити ему въ таку бурю, вôнъ старый и колибъ такъ не мусѣвъ, то певно не пôшовъ бы; але вôнъ мусить, бо инакше пропадуть его вôвцѣ. Филѣ покотили ся вже по самôмъ кôнчику острова и годѣ знати, якъ далеко зажене ще буря въ ночи воду на островъ. Вôнъ насунувъ шапку ще лѣпше на голову и вышовъ.

— Я пôславъ Инґу до кумы Брійны. Годѣ, щобы стара жѣнка середъ такои бурѣ була сама; ты знаешь, Кайко, яка она вôдъ того часу, коли Бляйкъ пôшовъ въ свѣтъ. Бляйкъ бувъ всѣмъ на свѣтѣ для неи.

Въ словахъ Кресена мусѣло бути щось такого, вôдъ чого обое на хвильку замовкли. Кайка стала перебирати въ пальцяхъ кôнцѣ своеи запаски, а Кресенъ кудись задививъ ся, але Кайка позбула ся борзо того враженя. Хибажь и Кресенъ не всѣмъ на свѣтѣ для неи?

— Чуешь, Кресенъ! А чомужь Торвальдъ не сидить дома? — вôдозвалась она пристрастно, а въ правильныхъ чертахъ еѣ все ще красного лиця проявивъ ся якійсь утаєный бôль.

Вôнъ здвигнувъ плечима, але не сказавъ нѣчого. Не любивъ богато говорити.

— То она его жене зъ дому — говорила Кайка дальше поправляючи на собѣ бѣлу хустку. — Колибъ бувъ взявъ тутешну, бувъ бы сидѣвъ дома и все було бы добре. Янсенова Еркель була бы пôшла за него.

— Цить, Кайко! — сказавъ вôнъ остро и споглянувъ на ню своими ясно-синими очима такъ, що она мусѣла ажь вôдвернути ся.— Не грѣши! То наша невѣстка!...

— А бодайбы нею нѣколи не була стала ся! Що ему стало ся, що вôнъ привѣвъ сюды якусь чужу, котра ледви що умѣе по нашому говорити и навѣть не знае, що то „ко-альтінъ"[1]). Що вôнъ знайшовъ на нѣй, на тôй дитинѣ, тôй чуженици?

На лици Кресенъ Увена показавъ ся легонькій усмѣхъ. Вôнъ може лѣпше розумѣвъ свого сына одинака, бо прецѣ и вôнъ бувавъ въ чужинѣ, въ краяхъ, де не знають ко-альтіна, де инакше ѣдять, инакше убирають ся и де инакшій звычай. А хочь его якась дивна и могуча туга за рôднымъ краемъ пригнала знову на самотный островъ и вôнъ нѣбы то на все забувъ, вôдъ чого колись и его серце сильнѣйше било, то все таки, кôлько разôвъ споглянувъ на чуженицю, пригадувавъ собѣ давні часы и мавъ серце для неи.

Жѣнка споглянула на него и зрозумѣла тôй усмѣхъ та зъ докоромъ вôдозвала ся:

— Таки то правда! Вы мужчины забуваете на чужинѣ легко про вôтчину. Коли бы вы держали ся свого, то було бы неодно лѣпше. Тажь невѣстка и тобѣ не зробила ще богато радости.

— Чому нѣ?! — вôдповѣвъ вôнъ спо-

[1]) Дѣжка до квашеня капусты.

бути одвѣчальна за ихъ поведенє; недозволено лишь проживати по селахъ, де нема шляхты.

На першôмъ засѣданю францускои палаты пословъ згадавъ президентъ Періє про гостину Россіянъ а міністеръ Діпві, що правительство буде держати ся практичнои политики, єсть длятого противне ревізіи конституціѣ, вôдділеню церкви вôдъ державы и змѣнѣ ординаціѣ выборчои. У внутрѣ буде правительство старати ся всѣма силами удержати спокôй а въ заграничной полигицѣ возьме собѣ за директиву оборону правъ Франціѣ, пôддержуванє добрыхъ вôдносинъ межинародныхъ и удержанє кольоній.

Новинки.

Львôвъ дня 22 падолиста

— **Именованя.** Краєва Дирекція скарбу именувала адъюнктами податковыми: поручника Ивана Петрановского, пôдофіцирôвъ Дим. Кустиновича, Валент. Клюса и Дав. Найґота, дальше практикантôвъ Волод. Заяця, Фр. Бесагу, Тад. Никлевича, Кал. Лоницкого, Єр. Келера, Евг. Шепаровича, Ив Цѣхоцкого, Андр Масковича, Володисл. Тарнавского, Отм. Цилиньского, Мих. Гурского, Фр. Датку, Володисл. Билиньского, Валер. Ґендзерского, Мих. Логиньского, Едв. Илюкевича, Альб. Мора, Йос. Бриковича, Володисл. Мажевского, Теоф. Ватошиньского, Йос. Рарогевича, Кая. Вонсовича, Фр. Брожину, Ив. Сливиньского, Руд. Шеновіца, Кав. Домравка, Володим. Валявского, Алекс. Готфріда, Володим. Нижанковского, Леона Яблоньского, Вита Яжину, Мар. Вельдого, Ант. Угрина, Мар. Манастирского, Ив. Ревакова, Володисл. Должицкого, Фр. Кендлярского, Петра Климецкого, Ив. Балицкого, Альфр. Монзена, Володим. Гойдана, Ом. Ґдалю и Альфр. Келера. — Управитель адміністраціѣ доменъ Надвôрны именувавъ помôчникôвъ лѣсовыхъ лѣсничими: Фел. Шротмана для Зеленои, Йос. Вільмута для Довжинця, Едм. Фіріха для Салатрука и Болесл. Люстіґа для Татарова. Дальше именувавъ Йос. Каштелевича въ Босны лѣсничимъ для Голодища, Ив. Краковского для Микуличина и Жигм. Боровского для Ворохты.

— **Перенесеня.** Міністеръ судôвництва перенѣсъ нотаря Ив. Постемского въ Пôдбужа до Бирчи.

— **Презенту** на Павлокому деканата бирчаньского одержавъ о. Гр. Пержило.

— **П. Омелянъ Каламунецкій** одержавъ на університетѣ въ Инсбруцѣ степень доктора всѣхъ наукъ лѣкарскихъ.

— **Рускій театръ** дасть представленє сего тыжня въ пятницю на дохôдъ фонду будовы руского театру. Прекрасна цѣль, на яку буде данє се представленє, повинна вôбрати до салѣ театральнои якъ найбôльше публики. Та цѣль одушевила нашу суспôльнôсть такъ, якъ доси майже жадна, бо на жадну не складали в сѣ Русины тôлько складокъ, якъ теперь на театръ. Тому и въ пятницю сподѣваємо ся повнои салѣ, а тымъ самымъ и значного доходу на будову театру. — Вчера выставлено оперетку „Ґаспароне“, котру нашѣ артисты вôдограли зовсѣмъ добре, але публики було дуже мало. Тои байдужности публики до оперетокъ не треба собѣ дуже до серця брати; добре, що вже оперетки людямъ надоѣли... Може бути, що то тôлько у Львовѣ.

— **Рускій комітетъ выставовый**, що займає ся участію рускихъ товариствъ у выставѣ краєвôй, вôдбувъ передвчера засѣданє пôдъ проводомъ дра Дамяна Савчака. Рѣшено выбудувати павільонъ рускихъ товариствъ въ розмѣрѣ 200 квадратовыхъ метрôвъ, и то по можности посередъ етноґрафічного вôддѣлу. Плянъ будынку выготовить архітектъ п. Левиньскій. У выставѣ, якъ звѣстно, возьмуть участь отсѣ товариства рускѣ: Просвѣта, Руска Бесѣда, товариство им. Шевченка, Народна Торговля, Зоря, Днѣстеръ, Боянъ, Клюбъ Русинокъ, товариство педаґоґічне, Гуцульска Спôлка, Ватра и другѣ. Интересованѣ стороны можуть зголошуватись до дирекціѣ выставовои, выбранои въ посередъ комітету, именно до проф. Володимира Шухевича при улици Чарнецкого число 26 у Львовѣ.

— **На цѣли выставы краєвои** зôбрано доси, якъ оголошує дирекція єи, 85.535 зр. на фондъ основный а 30.585 зр. на фондъ ґарантійный.

— **Зъ Коломыи** пишуть намъ: Въ недѣлю дня 26 падолиста о годинѣ 3-ôй по полудни вôдбудуть ся въ комнатахъ „Родины“ въ Коломыи першѣ загальнѣ зборы товариства „Рускій жѣночій кружокъ въ Коломыи“. Порядокъ дневный: 1. Отворенє зборôвъ. 2. Вписъ членôвъ. 3. Выбôръ выдѣлу. 4. Справа помѣщення и розвою „Кружка“. 5. Внесеня. Запрашаючи на сѣ першѣ зборы нашого товариства, просимо всѣхъ Посестеръ нашихъ якъ найчисленнѣйше прибути и вступити до товариства. Великои потребы того товариства нѣхто не заперечить. Посестры! Лучѣмъ ся разомъ, познакомѣмъ ся, просвѣчаймо ся и загрѣваймо ся до спôльнои працѣ для дорогого народу, плекаймо мѣжь собою духа правдиво-народного а станемо на высотѣ задачи рускои жѣнки! — Въ Коломыи 20 падолиста 1893. Основательки.

— **Въ „Родинѣ“ коломыйскôй** вôдбудуть ся сеи недѣлѣ 26 с. м. вечерницѣ, послѣднѣ сего року въ танцями. Вступъ для членôвъ 40 кр., для нечленôвъ 80 кр. Початокъ о годинѣ 8 вечеромъ.

— **На будову руского театру** зложили пп.: Ос Герасимовичъ парохъ въ Турю коло Топорова 3 зр., зôбраныхъ купонами. — Филипъ Бабичъ зъ Бѣлявецъ вôдъ громады Бѣлявецъ 1 зр. — Пп. Олеся Озаркевичева зъ Городка 6 зр. зôбраныхъ п. Кудрикомъ въ домѣ пп. Герасимовичѣвъ въ Яновѣ. — Пп.: Кароль Ріхтманъ адъюнктъ будôвництва 5 зр.; Пізаръ секретарь Намѣстництва 1 зр.; Гендрихъ секретарь Намѣстництва 1 зр; Морачевскій совѣтникъ судôвництва 1 зр.; Новосѣлецкій комісарь повѣтовый 1 зр.; Гребенда зъ Жовтанецъ 1 зр; М. Бараникъ начальникъ громады зъ Кобыволокъ 10 зр, зôбраныхъ на 40-лѣтнôмъ ювілею учительства п. Дан. Ковальского. — На руки о. Ивановского въ Новосѣльцяхъ зложили: о. Погорецкій зъ Дрогобича 1 зр.; и. Строкуловскій 1 зр.; о. Поляньскій 50 кр.; Якубовскій 40 кр.; о. Хлопецкій 1 зр.; панѣ Хлопецка 1 зр. 50 кр.; панѣ Лопушаньска 30 кр.; Н. Н. 20 кр.; Кущакъ 60 кр.; Нагôрный 1 зр.; о. Ивановскій 1 зр.; Грабовеньскій нотарь зъ Горлиць 5 зр; Пронь аптикарь зъ Ряшева 1 зр.; Пѣрожиньскій комісарь фінансовый 1 зр.; проф. Ґецѣвъ 1 зр.; Дръ Корн. Чайкôвскій, о. Григ. Чайкôвскій и Ив. Баранецкій по 5 зр. въ книжочкахъ удѣловыхъ. Василь и Евгенія Калитовскѣ зъ Трôйцѣ 10 зр. На руки о. Бориса сотрудника въ Комарнѣ зложили гостѣ 18 зр. О. Маковей зъ Солоницѣ зôбравъ на ту цѣль 4 зр. 25 кр.; Тарнавскій зъ Бѣлого Каменя 50 кр.

— **Холера.** Зъ дня 20 с. м. лишило ся 23 хорыхъ. Въ Журакахъ въ повѣтѣ богородчаньскôмъ не отверджено холеры. — Зъ Хирова доносять про такій уживаный жидами спосôбъ на холеру: Хирôвскѣ жиды придыбали якихсь двоє идіотôвъ и повѣнчали ихъ на окопищи въ ночи въ великимъ крикомъ и музыкою. Але се нѣчого не помогло, бо холера якъ разъ найбôльше жертвъ забрала мѣжь ними.

— **Пригоды на зелѣзници.** Зелѣзничій поѣздъ переѣхавъ Ивана Врубля зъ Тяжкович, коли той пяный ишовъ шляхомъ зô Щажовы. Колеса вôдтяли єму праву ногу по колѣно. — На двôрци въ Богухвалѣ притиснувъ вôзъ до рамы робôтника Якова Яґеллу и зломивъ єму ребро и обойчикъ.

— **Нещаснѣ выпадки.** Гнатъ Андрѣй вѣзъ бочку горѣвки зъ Букôвска до Микова. По дорозѣ мавъ въ Душатинѣ переѣздити черезъ рѣку Ославу, котра прибула. На серединѣ рѣки вôзъ вывернувъ ся и Гнатъ утопивъ ся. — Бувши пяным утопивъ ся Иванъ Базѣвъ, рôльникъ зъ Коливецъ, у потоцѣ. — Дня 14 с. м. коло годины 8. вечеромъ Иванъ Пилецкій, рôльникъ зъ Долины, перевозивъ ся черезъ Днѣстеръ до Повый човномъ, на котрôмъ були ще єго двѣ доньки Марія и Катерина. Човенъ перевернувъ ся и всѣ троє потопили ся. — Трачникъ Едвардъ Кайль зъ Галича ишовъ кладкою на потоцѣ въ Турѣ великôй и упавъ у воду, де й утопивъ ся. — Въ Пядиковцяхъ въ повѣтѣ коцманьскôмъ лучило ся дня 17 падолиста велике нещастє. Въ тамошнои трачцѣ пукъ котелъ такъ нещасливо, що на мѣсци троє людей убивъ, а 15 поранивъ. До другого дня було вже 8 осôбъ мертвыхъ. Зъ Коцманя и Чернôвцѣвъ въѣхали до Пядикôвцѣвъ комісіѣ.

— **Огнѣ.** Въ Бабинѣ въ Самбôрщинѣ наробивъ огонь шкоды на 2635 зр. Пôдозрѣваютъ, що Иванъ Кузбитъ пôдложивъ огонь. — У Мриголодѣ згорѣло 18 господарствъ разомъ зô всѣмъ сегорôчнымъ збôжемъ. Шкода велика, бо звышь 15.000 зр., а якъ погорѣльцѣ дбали про себе, найлѣпшій доказъ, що тôлько двохъ зъ нихъ було обезпеченыхъ по 150 зр. Мабуть дѣти були причиною сего страшного огню. — Въ присѣлку Дубинѣ коло Теглова въ Равщинѣ пôдложивъ хтось огонь пôдъ фôльварокъ Каннера и Ремера. Всѣ будынки господарскѣ згорѣли; шкода 10.700 зр. була обезпечена на 8.410 зр. Огонь пôдложивъ мабуть паробокъ Иванъ Ландей. — Въ громадѣ Кравцяхъ въ пов. терноберегскôмъ погорѣло господарство Агнишки Галки и єѣ дитина одна спалила ся. Лишила дѣтей безъ надзору дома, а дѣти бавили ся сѣрниками. — Въ Ганôвцяхъ въ жидачѣвскôмъ пов. згорѣло пять загородъ селяньскихъ, вартости 2000 зр. Шкода була обезпечена на 1000 зр. — Въ Долинѣ на передмѣстю Загôрє шкода вôдъ огню дня 4 с. м. выносить до 850 зр.

кôйно. Она, Кайко, Никольцева мати — додавъ вôнъ зъ повагомъ — а мы обѣцяли Торвальдови, що будемо опѣковатись нею и єго дитиною.

Вôнъ обернувъ ся вôдтакъ и зайшовъ до городця коло хаты, що бувъ заслоненый зôдъ вѣтру валомъ и частоколомъ на нѣмъ. Жѣнка споглядала ще за нимъ, доки вôнъ бувъ въ городи, але хоч и щезъ єй зъ очей, то она все таки знала, що вôнъ мусить теперь бороти ся зъ вѣтромъ, що мусить приставати, щобы вôдотхнути, и що то для него велика мука, що для молодшого вôдъ него человѣка було бы лишь забавкою. Для старого человѣка єсть то прикро здавати ся на молодшу силу, а тымъ самымъ и на милосердность, котра не завсѣгди ходить зъ любовію въ парѣ. Независимость и свобода суть дорогими скарбами для человѣка, а ихъ втрата буває тяжка а при тôмъ и понижаюча.

Панѣ Кайка Увенъ була собѣ горда женщина и не мала серця до жѣнки свого сына, и видѣла въ нѣй причину, задля котрои сынъ не сидить дома. Отже и не зъ добрымъ серцемъ вертала зъ сѣней до великои комнаты, що займала майже цѣлу глубину хаты. Выглянула ще черезъ вôкна, зъ одной стороны на подвôрє, зъ другои до городця и було досыть для неи, щобы побачити, що тамъ все въ порядку. Око Кайки мимо єѣ вѣку було все ще быстре и она для себе не потребувала бы ще помочи; за то тымъ бôльше потребувавъ єѣ Кресенъ.

Комната була низька. Изъ брунатного сволока звисало красно вырѣзане човенце якъ разъ понизше того мѣсця, де були намальованѣ два ангелы, що держали ленту, на котрôй було выписано великими буквами: „Бôй ся Бога! Чини добре! Не лякай ся нѣкого!“ Стѣны були выложенѣ ясными кафлями, украшеними китицями цвѣтôвъ. Коло широкои а низькои печи зелѣзнои стояла плетена колыска, въ котрôй спала дитина, але на стôльци коло неи не сидѣвъ нѣхто, а на столѣ, жированôмъ рôзнобарвнымъ деревомъ, лежала розпочата вышивка, кинена очевидно дуже скоро, бо голки ледви ще що въ нѣй держали ся. Кайка пôдносячи перевернену коловоротъ, мурмотѣла щось гнѣвно сама до себе и важко вздыхала. Зложила вышивку якъ належить, и поставила у высокой кошикъ, по котрого плетѣнцѣ можна було пôзнати, що то якійсь заморскій, мабуть японьскій вырôбъ. Невдоволена похитала головою и вôдсунула вôдтакъ колыску зô спячою дитиною вôдъ теплои печи. На єѣ лици проявивъ ся на хвильку якійсь невымовно лагôдный и щиро-сердечный выразъ и она усмѣхнула ся зъ любовію до спячои въ колыцѣ дитины.

(Дальше буде).

Телеграмы.

Вѣдень 22 падолиста. Доходы австрійскихъ зелѣзниць державныхъ принесли въ жовтни с. р. о 716.227 зр. бôльше, якъ за той самъ часъ въ 1892 р. Перевôзъ товарôвъ на галицкихъ и буковиньскихъ зелѣзницяхъ державныхъ бувъ о 1337 тонъ меншій.

Римъ 22 падолиста. Урядники телеґрафічнѣ въ Мілянѣ и Венеціи застрайкували по части вôдъ вчера, але служба телеґрафічна запевнена. Міністерство постановило вôдправити всѣхъ страйкуючихъ урядникôвъ.

За редакцію вѣдповѣдає Адамъ Креховецкій.

ИНСЕРАТЫ.

Инсераты („оповѣщеня приватнѝ") якъ для „Народнои Часописи" такъ такожь для „Ґазеты Львôвскои" принимае лишь „Бюро Дневникôвъ" Людвика Пльона, при улици Кароля Людвика ч. 9, де такожь знаходить ся Експедиція мѣсцева тыхъ ґазетъ.

Инсераты

(„оповѣщеня приватнѝ") якъ для „Народнои Часописи" такъ такожь для „Ґазеты Львôвскои" принимае лишь „Бюро Дневникôвъ" Людвика Пльона, при улици Кароля Людвика ч. 9, де такожь знаходить ся Експедиція мѣсцева тыхъ ґазетъ.

Зъ друкарнѣ В. „Лозиньского", подъ зарядомъ З. И. Вебера.